

rod... a elég... va... világítás... pességét

...villagítás

...adter

...árubáz

...Paris

Táviratcim: MODEPELZ.

...No. 12.

...figyelembe

...kedd

...tály:

...telef. 724.

...ter 1. szám

...Ferdinand 4.

...Rador No 132

...fit

...gép, vas és öntött... nyeléséhez.

...tődek számára.

...RAFIT.

...szállit

...ES

...szemlél és le... Telefon 32-77

...No. 23.

...veszek a legmagasabb árban.

...an legolcsóbban... ok. Baumhaft, nyi M-ucca 10

...Telefon 7-28.

UJ KELET

ESIDO POLITIKAI NAPILAP

1924 november 18 Kedd

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 257. szám

5685. Marchesvan 21

Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	5-
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ck 35-
Egy szám	150

A bűnözés joga

Nem fontos, hogy Klein Lajos, szatmári illatosgőz bérkocsis valóban csempészett-e vagy sem, hanem a hatalmi határon és megérdemelten tartóztatott-e le a hatóságok. Nem fontos az sem, hogy Klein Ignác, a letartóztatott bérkocsis édesanyja valóban meg akarta-e veszíteni a granici őrmestert, amikor keszvésen összeholdult és kolozsvári huszezer lejt keleti képen levő a határőr őrmester kezébe. Nem fontos az sem, hogy a granici őrmester előbb átvette a huszezer lejt, vagy őszintén előbb szíven meg is olvasta, hogy nem kevesebb-e és csak aztán tört ki beőle az erkölcsi főhábordás és megvesztegetés miatt följelentette Klein Ignácot. És végül az se fontos, hogy a granici őrmester erkölcsi érzése olyan erősen habarodott föl, hogy valószínűleg eme erkölcsi főhábordásnak súlya alatt feledékenységétől, véletlenül zsebre vágta a huszezer lejt megvesztegetési összeg-t és valószínűleg ugyancsak véletlenül elfelejtette beszolgáltatni az ügyészségre. Mindez nem fontos. Mert hiszen igaz ugyan, hogy a bíróság minden ügyési vád ellenére is fölmentette Klein Ignácot a vesztegetés vádjától. Az is igaz, hogy Klein Lajosra még nem bizonyult rá a csempészés bűne. De mindez nem fontos, és pedig azért nem fontos, mert az elvárható is megtörténhetett volna. Megtörténhetik, hogy a szatmári bérkocsis, aki történetesen zsidó, valóban csempészett a határon. És megtörténhetett volna az is, hogy egy édesanya, aki történetesen szintén zsidó, vesztegetési akarja kiszabadítani letartóztatott gyermekét. Szukinek sem lett volna joga ebből vádat kovácsolni az egész zsidóság ellen. Semmiféle emberi vagy természeti törvény nem írja elő, hogy a csempészés vagy az anyai érzésből fakadó vesztegetés büntette a nemzsidó társadalom privilégiuma. Ha a nemzsidó közönségnek kitermelhetnek megújból tünözést, anélkül, hogy bárkinek is jogában állana az egy bűnözéből az egész közönségre általánosítani, akkor ez a negatív jog teljes mértékben megilleti a zsidó közönséget is. Ha nem félünk a rossz indulatú félremagyarázásoktól, akkor egy paradox állítással azt mondanánk, hogy a zsidókat is megilleti a bűnözés joga, anélkül, hogy az egyes bűnözőből a közönségre lehessen, vagy szabad legyen kovácsolni. És főleg nem lehet és nem szabad ezt tennie felelős állásban lévő egyéniségnek, akinek minden szava és minden megmozdulása mértékadó a nagy tömegek előtt.

Ez a fontos. Mert ez történt. A szatmári királyi törvényszék fölmentette a zsidó Klein Ignácot a vesztegetés vádjától. De a vádat hivatalból képviselő ügyész nem várta meg a törvényszék igazmondását, ő már előbb ítélte. Itélt és elítélte. Elítélte a vádlottat és vele együtt azt a népközönséget is, amelyhez a vádlott történetesen tartozott: a zsidóságot. Amikor a törvényszéki tanács ítélehozatalra vonult vissza, a királyi ügyész kegyetlenül brutális szavakkal támadt a vádlottra. „Iyenek a zsidók mind! — mondotta az ügyész. — Ha nem volna nekünk zsidók, nem lehetne megvesztegetni a mi tisztviselőinket!” És verdeste az asztalt és kiabált, hogy csak úgy zengett a terem. „Ügyész ur! Nem tudja ön, hogy ezzel a váddal nem csak a zsidóságot, de a román tisztviselői kart is megcsúfolta? Hát valóban meg lehet vesztegetni a román tisztviselői kart? Ön azt mondta, hogy igen. A román tisztviselői kar bizonyára szépen megköszöni önnek ezt a megítélő véleményét. De újra azt mondjuk: nem ez a fontos! Ön királyi ügyész léteire ítélte, még mielőtt a törvényszék ítélte volna. Hallatlan önmegfeledkezés. De újra: nem ez a fontos! Ön ítélte a zsidóság ellen, a vesztegetés vádjában és elfelejtette, hogy min-

den vesztegetéshez két fél szükséges: egyik aki veszteget, más aki engedi magát megvesztegetni. És még ez se fontos. De főhábordásunk minden erejével tákosunk az ellen az antikulturális, közvéleményt dögletesen mérgező tendenciák ellen, hogy egyetlen zsidó bűnözőből vádat kovácsoljanak az egész zsidó népközönség ellen és ezzel izassák az anélkül is túlfűtött és kirobbanásra hajlamos tömegeket. Az állam tisztviselőinek a közreud és béke fontartására, nem pedig a közreud és béke felborítására kell törekedniük. Aki állami tisztviselő ez ellen a princípium ellen vét, az vét az állam ellen, az meglopja az állam bizalmát, az méltatlanná vált olyan tisztviselő betöltésére, amelyből népszerűsége vár az emberi társadalom.

Az idegenellenőrzés új rendje

A vezérinspektorátusok kiövíthet új hatáskör. Dr. Bianu állambiztonsági vezérfelügyelő nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, november 17. Az Uj Kelet tudósítójáról) Az idegenek ellenőrzése körül eddig tapasztalt zavaros viszonyok rendezését van hivatva az a rendelet, amelyet Tatarescu miniszter készített el a napokban és amely mostanában érkezett le az állambiztonsági vezérfelügyelőséghez. A rendelet szellemében és intézkedéseiben egyaránt könnyebbé tehető az az ország, ahová konzulációknak megfellelően az idegenellenőrzés körül modern állapotokat és a nyugati államok atmoszféráját kívánja megteremtetni. A rendelet hathatósan kitövi a vezérinspektorátusok hatáskörét és gondoskodik arról, hogy a régebben itt tartózkodó lakosok helyzete tisztább legyen.

A közönség széles rétegeit érdeklő intézkedésről Dr. Bianu János vezérfelügyelő a következőkben volt szives bennünket informálni:

Idegenek jelentkezése

— A rendelet első pontjai a külföldről mostanában érkező idegenek tartózkodását szabályozzák. Minden idegen, aki olyan városba érkezik, ahol szigorú hivatás van, tartozik itt jelentkezni. Ahol csak rendőrség működik, ott a rendőrség, falvakban pedig a járási főszolgabírók tartoznak a jelentkezésnek. E hivatalok jogosultak a román követségek, vagy konzulátusok által adott időpontig engedélyt adni az országban való tartózkodásra. A tartózkodásnak a terminuson túl való engedélyzése a vezérfelügyelőségek hatáskörébe tartozik. A Brassó, Háromszék- és Udvarhely megye területén tartózkodók Brassóban, a Fogarás megyében lévők Craiovában, a Szeben, Hunyad, Krassó Szörény, Arad, Temes megye és Temesváron lévő idegenek Temesváron, a többi erdélyi megyékből származó és tartózkodás megkezdésére irányuló kérvények a kolozsvári vezérfelügyelőség hatáskörében intéződnék el. Ez ellen felelősségnek nincs helye.

Az új rendszer elejét veszi a tartózkodási ügyek késlekedésének és egyben mentesíti a belügyminisztérium illetékes osztályát a rengeteg akta elintézésétől. Nagy előnye ennek az intézkedésnek, hogy az érdekelteknek nem kell Bukarestbe utazniuk és ügyük idő és költség megtakarításával simán intéződik el.

Munkások és alkalmazottak

Külön pontozatok szabályozzák a munkások és alkalmazottak tartózkodási engedélyét. Ipari, kereskedelmi és általában minden kereseti vállalat idegen honosságú alkalmazottai a munkáügyi és ipari inspektorátus véhmenyezésével felszerelt kérvények a lejáratú terminus előtt minden esetre 10 nappal előbb adják be a városi szigorú, illetve rendőrség, vagy főszolgabírósnak utján, hogy a kérvény idejében elintézhető legyen és az üzemek megkíméltesse a zavaroktól. Ajánlatos, hogy ezért a vállalatok tartassák nyilván az idegen munkások tartózkodási engedélyének lejáratú terminusait.

A megengedett tartózkodás időtartama egyszerűen hat hónapnál túl nem terjed. Azok az idegenek, akik ügyeik elintézésére céljából rövid időre jöttek az országba és teljes hittel érdemlő adatokkal igazolni tudják, hogy állapotuk (hagyatéki ügy, betegség) vég-

legesen elintézésre a konzulátus, illetve az első fokú hatóság által megadott terminusánál fölfelelően tovább fog tartani, azok tíz nappal a tartózkodásra jogosult terminus előtt jelentéskébe ebbeli kérvényeket. Ha azonban olyan váratlan eset történt, amelyre az itartózkodó idegen állampolgár előre nem számíthatott, akkor maga a vezérinspektor a vismajor körülményeknek mérlegelése alapján és humanitárius szempontok igénybevételével adhat hosszabb, rövidebb tartózkodási engedélyt.

Ittlakó idegenek, állampolgárságot optálók

Idegen állampolgárok, akik már 1916 előtt állandóan az országban laktak, tartózkodási engedélynek meghosszabbításért az említett első fokú hatóságok egyikénél lejárati előtt adják be kérvényüket. A kérvényhez mellékelni kell az itartózkodást indosoló hiteles okmányokat. Ez az intézkedés leginkább vonatkozik olyan a regétben lakó idegen állampolgárokra, akik régi állampolgárságukat megtartva, specális tartózkodási engedély alapján lakhattak az országban.

Állik huzamosabb ideje tartózkodnak az országban és az itteni állampolgárságot a békeszerződés értelmében kérvényezték, de vagy azért, mert ilyen irányú kérvényüket nem adták be idején, vagy akiknek kérvényét alaki hibák miatt visszautasították és állampolgársági helyzetük ilyen módon tisztázatlan, ezek megfelelően indokolt kérvényeket az említett első fokú hatóságok utján a vezérfelügyelőséghez irányítják. Tartózkodási engedélyüket innen kapják, de már a belügyminisztérium által engedélyezett időtartamra.

Ez az időtartam a belügyminisztérium beállítására szerint a körülmények alapos mérlegelése után huzamosabb lehet, esetleg nincs is határidőhöz kötve.

Állik annak idején hathatós indok folytán nem rendelkeztek utlevéllel és nem szerezhettek be megújból igazoló irásokat, ezeknek tartózkodási engedélyt csak a belügyminiszter adhat. Ezek hiteles okmányokkal támogatott kérvényüket beadják az említett hatóságok valamelyikének, amely bizonylatot (Dovada) állít ki arról, hogy a hatóságnál jelentkezett a akáit beadták. Ez igazoló irat arról, hogy itartózkodásukra kellő időben kérvényezte és egyúttal igazolásul szolgál, arranzve, hogy az illető, ügye elintézéséig szabadon tartózkodhatik az országban. Az okmányoknak igazolniuk kell a kérvényező jogi és tényleg s helyzetét és támogatniuk kell mindazon körülményeket, melyek az illetőnek az országban való tartózkodását indokolják.

Ugyanolyan eljárást követessenek azok is, akik az érvényben lévő honosítási törvény értelmében kérték a román állampolgárságot és akiknek az igazságügyminisztérium bizonylatot (Certificatul Dovadori) állított ki.

Művészek, vállalkozók

Arra a kérdésre, hogy a külföldi művészek itartózkodása ezen általános rendszer során nem nyert-e szintén könnyebbé, a vezérinspektor kijelentette, hogy ezeknek itten való működésük csak a kultusz és művészeti minisz-

térium illetve a minisztérium erdélyrészi inspektorátusának engedélye alapján noszarbitató meg. Az emigránsok itoa való tartózkodására nézve a régi határozatok érvényessék. Akik menedéjgót kapnak, azokat a régebbi eljárás alapján vessik nyilvántartásba. Id-genek, akik vállalatot akarnak itt létesíteni, megfelelően felszerelt kérvényeket szintén az elsőfoku állam-biztonsági hatóságoknál nyújtják be. Innen a vezérinspektorátus útján a belügyminisztériumhoz kerül a kérvény. Az elintézés időpontjáig a kérelmező a vezérinspektorátustól ideiglenes tartózkodási bizonylatot k-p

O yan felbukkanó esetek tisztázására, amikre a rendelet el-észítéskor nem gondoltak, a gyakorlat lesz hivatva.

Eddig szólaak az új rendelet intézkedései. A közönség saját jól felfogott érdekében cselekszik, ha idejében jelentseik és hatósági bizonylat birtokában mentesíti magát esetleges zaklatások alól. A vezérinspektorátus már a napokban megküldi a hatóság alá tartozó állam- és közbiztonsági hatóságoknak a részletes utasítást, az általános részben kiemelve a miniszter intencióját a feleltek szemben való méltanyosságról és igazságségról.

Régi zsidó munka nyomában

Ujjáélelt zsidó élet a Szamos völgyében. Meg alakulnak a Pro Palesztina Liga asszony csoportjai

(Cluj Kolozsvár, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától) Ha az ember a zsidó élet különöségeit keresi, bizonyára a Szamos völgyén a zsidóság minden — mástól eltérő speciális életét lel fel. A „szamosvölgyi zsidó“ fogalom és élete feltétlenül érdekes arra, hogy az erdélyi zsidó közélet szempontjából is megismerjük. Amig Keleten hatalmas szellemi mozgalmak formálják át a zsidóságot, amig ott a chaszidizmus eszmei magasságokra törekszik és jósággyal mélyül el a lelkekben, addig itt megmerevedett a belső tartalom és lényegé lett sok minden más. Vannak bizonyos ásványtartalmu vizek, melyek anyaga lerakódik az idegen test köré és kemény burkot von rá. Mintha a Szamos vize az itt élő zsidóság lelke köré vont volna ilyen burkot. Az így megmerevedett ágacska aztán könnyen törik le, míg a friss, eleven hajtás idők viharával harcok. Így van ez a Szamosvölgyén is. Megtaláljuk itt azokat, kiknek lelke szőré merev burkot von ez a szamosmenti galut, de megtaláljuk azokat is, kik már friss hajtással erőltik az ési fát. Egy harc indult itt meg, az élet és az elmúlás között. És a folyton folyó élet győzedelmeskedik. Ma már a Szamosvölgyen eleven zsidó élet folyik és mindenütt erős ifjúsági munka mutatja a fellendülés útját. Elsőnek

Beclean-Bethlent

látogatott meg. Egyike azoknak a helyeknek, ahol már a régi multban erős cionista élet folyt. Ma egyre közeledek egymáshoz a két tábor és minden politikai vontkozáson felül és minden frakciótól eltekintve Con szeretete és a Tóra iránti hűség egyesíti a lelkeket. Bethlent régi rabbija, Juda Lichtenstein, egyike volt már évtizedekkel eze-ott azoknak, akik

nyitlan és bátran cionistáknak vallották magukat. Ez a lázaslelkű, hatalmastudó pap szent örökséggel hagy a hátra híveinek Con szeretét és így természetes is, hogy amikor a Pro Palesztina Liga csoportjának megalakulására sor került, Reb Juda egyik közeli rokona, Lichtenstein Hillel volt az első, aki e munkát kezébe vette. Viszont a zsidóság másik csoportja részéről is értékes munkásra talált a zsidó nők munkabevonása Wesszoberg Zig mondásra, aki a PPL csoport élén áll értékes egyéniségével. A Pro Palesztina Liga vezetőségében kivül dr. Eisinger Hermanus, Hirsch Márióné és Rosenberg Hermanus vesznek részt. Az Aviva Minály Blanka vezetése alatt értékes munkát végez. Jelentős tényezője a zsidó közéletnek a Barisszia is.

A zsidó munka élén dr. Eidinger Herman és Intig László állnak, míg a KKL vezetője a farsadtadannal lelke. Irsal Herman. Hasonlóan lelkes munkát találtak

Nasaud-Naszódon is

Egész érdekes itt az a helyzet, amellyel a zsidóság szerepel a román társadalom egyes töldelemel megítélés. Naszód különben már hírnevét tette a nevével azok révén, akik a régi nagy múltú cionizmus névendéselt hajszolták csunya kilengésbe a zsidók ellen. Így gyakran megöriénk, hogy hivatalos és nem hivatalos személyek az utcán megszólítják a zsidókat, hogy miért mernek magyarul beszélni. Bethlentben viszont a Kaszói helyiséget csak egy akarták átvenni, ha magyar szó ott elszagazni nem fog. Mindenesetre érdekes tanács az annak a türelmetlenségnek és elfogultságának, amely a legegységibb jogában korlátozza az embereket. Izzet szemben azonban természetes a zsidó-ág-

nak az a törekvése, hogy a moga nyelvének kulturájával vegyen részt az államok haladásában Erre pedig Bethlentben és Naszódon erős törekvéseket látunk. Az ifjak héberül tanulnak és a zaidó szellem gyakran állja egymás ellen a fiatalságot azzal mar diszággal, ami nem konzervativizmus, még kevésbé chaszidizmus, de megmerevedett gottó-gondolkodás. És az ifjúság mi denütt győz Naszodon a lelkes Barisszia mellett az Aviva-lányok most kezdések csak igazán munkába. Különösen eredményesnek ígérkezik az ifju Aviva munkája. Naszód is a zaidó asszonyk egyhangú lelkesedésével csatlakoztak a Pro Palesztina Ligához, melynek helyi csoportját a következő bizottság vezeti. Wessel Hermanné, Tessler Isákné, Mendelsohn Samuné, Schaffer Wolfas és Apfel Samuné. A naszódai helyi csoportnak különben, amelynek élén különösen dr. Stern és Schön Minály fejtenek hí értékes munkásságot, saját helyisége is van.

Naszód mellett fekszik Erdély egyetlen tiszta zsidó községe, Entradam. Kicsiny község ez, melynek jgy-öje, bírja, sőt még az éjjeli baktere is zaidó volt. A község az azótaan egyre szegényebb lesz és egyre veszt lakosságából.

A környékbeli zaidóság helyzetét misem bizonyítja jobban, mint a Ronall községbeli zaidó gyermek ügye. A zaidó gyereket egyszerűen kizárták az iskolából azzal, hogy nincs hely számukra. Ezt az intézkedést a naszódai tanfelügyelő is egész természetesen talalta, így azután a román zaidó gyermekek az állampolgári egyenőség szent megajándékozásaképpen elvesztették a jogukat, hogy iskolába járjanak.

Kisilva

tulajdonképpen fűrésztelap csupán, de e kis telep egész Erdély gazdasági életét tőrőzi vissza. Valamikor — és ez a „valamikor“ aig egy évet jelent — virágzó élet volt itt. A fűrésztelap szorgalmas munka folyt, élénk volt az élet. Ma minden kihalt, a hatalmas fűrész nem dolgozik, mindenki likvidál. A fatermelést megelőzte a kormány gazdasági politikája. De éhhalálra ítélte azt a sok tízezer szegény talán egész Erdélyben a legszegényebb erdei román famunkást is, kiknek a fűrészek adtak kenyeret. Mi lesz, a jó isten tudja. Mindenesetre az a szegény egyszerű paraszt ott fenu a kis kalibákban, a havasi falvakban áldhatja a kormány gazdasági politikáját, mely még az egyszerű mamaliga-kenyeret is kiűti a szájuktól. Es velük együtt megy tőnre, szegényedik az a sok zaidó famunkás is. A fűrészeknél ugyanis

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendele Moicher Szforim Fordította Székely Béla

Most már — hiszen ért engem — igazán dühbe gurulok. Egészen megvadulok a méregtől... És továbbrohanok. Már jó messze jutottam és már késő is van. Es még mindig reménykedem, hogy valamelyik szekér utóler... Ujra kerékörgést hallok: a kocsi ismét szembejönnek velem! „Nem!“ mondom magamban. „Most már nem hagyom abba a dolgot. Az utolsó garasomat is odaadom, hogy egy darabig elvigyenek.“ Nekiszánom magam, a szekerek felé tartok: ezek azonban nem mozdulnak a helyükből.

„Megpukkad az ember!“ — Amint közelebb érek, eszembe ötlök, hátha éppen ezek az én finom alakjaim. Meglassítom a lépteimet és jól megfontolom, hogy mit kell itt tenni. Az ut hosszában egy erdőcske húzódik. Elrejtőzöm a fák közé és szemügyre veszem a szekereket. Igen, minden talál, ezek azok! Az egyik szekér kissé ferdén áll, e körül gyűlt össze az egész társaság: fiatalja, vénje, férfiak, asszonyok, gyermekek; mindnyájan rongyosak, foltosak; az az egyik fejszével vág rá, a másik a kereket kopogtatja, a harmadik tanácsokat oszt, a negyedik káromkodik.

Az asszonyok sivitanak, a gyermekek nyafognak. Nagy a káromkodás, kiabálás, verekedés, üvöltés, nevetés. A lármát azonban túl-harsogja egy embernek a kiabálása: „Mindennek az új ló az oka, hogy égne el! Mennyi baj! Az egész uton oldalra húzott... Hogy dögölne meg. Ugy néz ki Fajbuska becsületes zsákmánya, hogy a kolera...! Ti nyafogók, büdös majmok, szalmacsutakok, kéz és szem

nélkül, ti csak enni és aludni tudtok!“ kiabálja egy vöröshaju fickó és az öklét rázza előttük. Jobban odanézek: az utolsó szekérnél a maga gebéje áll, Reb Mendele. Már kifogták, de még rajta vannak a szerszámok. Valószínűleg abban a megisztelésben részesült, hogy egy hintó elé fogták. „Te okos állat“ mondom nagy örömmel, „bizonyára te főzted ezt ki számukra.“ Hol van azonban az én gebém? Hát ott áll ugyanahhoz a szekérhez kötve. Jól meg-nézem a botomat, kiviszem a zsebemből a kést és olyan lassan, mint egy macska, odalopód-zom. Mialatt a banda a tengellyel foglalatok-kodik, elvágom a kötőféket, felszököm a lovamra és a két lóval, anélkül, hogy bucsut vettem volna, — elnyargalok... A bandából azonban észrevett az egyik, hogy az ördög vinné el...! Kiabálni kezd és nagy spektakulum támadt. A vöröshaju utánam veti magát, mindjárt utól is ér! Jól rávágok a lovakra és most az egyszer nem kéretik magukat, hanem megteszik, amit tudnak. A vöröshaju már el is maradt egy kissé. Ekkor azonban az én gebém beleakadt a maga lovának szerszámjábaiba, amelyeket a nagy sietségben elfelejtettem levenni. A ló elbukik és én nem mehetek tovább. A vöröshaju utóler és mint valami ragadozó, ráveti magát; némán, de a legnagyobb düh-vel dulakodni kezdünk egymással. Egyik a másikat akarja földreperni, mire mindketten olyan sulyal estünk le a földre, hogy a csont-jaink ropognak. Alaposan dolgozunk: hol én vagyok felül és a vöröshaju fekszik alattam s úgy lenyomom, hogy lélegzeni is alig tud; hol meg szerepet cserélünk, ő van felül és én alul. Hát rendben van. Most belévágok az öklömmel a hetedik borda közé, — hisz ért engem — a lágyékába. Fel-

ugrik, aztán úgy marad, mintha meghalt volna. De ez csak tettetés volt. Elengedtem és ő csak erre várt. Benyult a zsebébe és egy kést rántott elé. „Oh, hát ilyen legény vagy te!“ kiáltom és úgy vágok rá a kezére, hogy a kés messzerapult belőle. Erre minden erejét összeszedi, olyan fűrgén, mint valami macska rámgugrik, megragadja a nyakam és már szinte a számba dugta az öklét, hogy megfojtson, amikor hirtelen egy kocsi csengettyűje hallatszik. Ettől megrémül: hiszen utóvégre mégis csak tolvaj. „A te trélli szerencséd, — mondja — hogy valaki erre hajt. No itt egy kis ajándék tőlem!“ Hatalmas ütést mér a homlokomra s elpárológ. Feltápázkodom, újra felülök a lóra és tovább lovagolok. Megtapogatom magam: — na nézd! a homlokomon egy nagy daganat támadt! Anyi baj legyen. Minden esetre, amit akartam, elértem: mind a két ló nálam van.

„Adjon hálát az Istennek, hogy meg tudta a lelkét menteni s a dolog így végződött!“ mondom és örömben megölelem Altert.

„Nem tesz semmit!“ — mondja Alter. Hálát adhat a vöröshaju, hogy huszonnégy óra óta egy falat sem volt a számban s nagyon elgyöngültem. De a lovaink, azok itt vannak!

„Hol is vannak hát az oroszlanjaink?“ kérdem és körülnézek.

„Csak türelem, Reb Mendele!“ — válaszolja Alter. A legény, akivel idehóztam a lovakat, itatni ment; ott a pataknál a fű is jó. Legyen nyugodt, ő majd jól vigyáz rá. En is csak épp most érkeztem meg. Amilyen fáradt és törődött vagyok a mult éjszakától, — belevetettem magam a szekérbe, magamra húztam a takarót, hogy szunyókjáljak egyet. Alig hunyom be azonban a szememet, már maguk is itt voltak.

(Folytatás következik)

Kedd
igen sok
legnehez
asnak,
kedik a
ézeketle
debeire
teliek,
friss vér
lebes, d
rá an s
kára er
vegzi, m
váltata,
ismeretek
talán a
nek és n
Törvény
itt még
is annyir
csoportna
szell-mű
mesélnek
riat —
jellemző.
nára, az
Valóság
részt. D
nek fures
egyik bo
rotválja
hogy zsid
gint a z
zunk: a
lakozik a
ról deszk
fuvárosna
a sok szer
latok szem
nem kim
mázsás fu
Hiába mi
igy lesz t
kivel egy
terü: a z
Ó adná
polgárság
á gal, egy
ezt a hér
listába val
latnak Ó
deszés alatt
Óradná
anrak az
akarja a z
épiteni. A
zsidó asszo
minden re
zsidó leány
Óradná
ben igen
egy másik
környékétől
jelent E-dé
regi Erdély
vizei zsidó
nyelvű kult
Nagy
mélyen
1 drb. f
1 drb sz
1 drb fe
1 drb el
1 drb s
fr
Mind
cikke
We
kalap és
Cluj, C

ga nyelvénél
ano haladás-
szódon eős
erül tavulak
egymás ellea
mi nem kon-
zidizmus, de
Ez sz ifu-
a lelkes Ba-
ost kezdések
eredményes-
kaja. Naszó-
gu lelkeseds-
na Ligához,
szó bizottság
Isákné, Men-
fés és Apfel
ak külüben,
Stern és Schön
kasságot, saját

ly egyetlen
Köcsög község
még az éjjeli
szög azonban
vezit lakos-
zetét misem
ull községi
gyer-ek-ke
l azzal, hogy
kedést a na-
szetes-ek tá-
gyermek az
megnyilatko-
hogy isko-

Kisilva
de e kis te-
törközi vissza-
sor" aüg egy
itt. A türeaz-
elén volt az
as fűrés nem
A fatermelést
politikája. De
szegényt talán
b erdei román
adtak kenyé-
liandenesre az
fenu a kis ka-
adhatja a kor-
y még az egy-
ti a szájucól.
szegényedik az
zeknél ugyanis

meghalt volna
tem és ő csak
egy kést rán-
vagy te!" ki-
te a kés
erejét össze-
macska rám-
már szinte a
egfjotson, ami-
je hallatszík
e mégis csak
— mondja —
y kis ajándék
homlokomra s
felülök a lóra
tom magam:
nagy daganat
en esetre, amit
nálam van.

gy meg tudta
y végződött!"
em Altér.
ja Alter. Hálát
négy óra óta
s nagyon el-
itt vannak!
ánjaink?" kér-

" — válaszolja
am a lovakat,
is jó. Legyen
a. En is csak
yen fáradt és
l, — belevetet-
gamrahuztam a
Alig hunyom
maguk is itt
és következék)

igen sok zsidó munkás dolgozik és pedig a legnehezebb munkát végzik el, bizonyosságunk van, hogy a fizikai munkától nem idegenkedik a zsidó. Kisilva bentlakó zsidósága bizony érzéketlen és hideg. Csak a maga kis szűk érdekeire gondol és testvéri érzése, csakély kivételével, nagyon kevés. De a fűrész élete állandó fűrész vérkeringést hoz be és így is néhány igen lelkes, dolgos zsidóra találtunk. A lányok sorában a két Lévi nővér bizonyult zsidó munkára értékesnek. A KKL munkáit *Frits* Arnold végzi, a helyi csoport szervezését *Klein Sándor* vállalta, ki orosz fogságban szerzett cionista ismereteket.

Óradna-Radna Vecse

talán a legtipikusabb zsidó közösség Erdélyben és még közelebről: a Szamosközgynek. Történelmi halál is bontották a gettófalakat, itt még mindig kemény határokat von, nem is annyira a belső meggyőződés, mint egy kis csoportnak vállalás jogában gyökörölt, de zsidó szellemi távoleső terrorja. Egy kis anekdotát mesélnek itt, mely minden bizonyosság szerint — nem igaz. De hogy elmesélik, mégis jellemző. Egy fiatal galiciai rabbi herül Óradnára, az erdélyi zsidóság szellemétől idegen. Valóságos terror alatt tartja a zsidóság egy részét. De immár nemcsak a zsidóságot, aminek furcsa megnyilatkozása, hogy a közösség egyik borbélyja — nem zsidó — rozallal borotválja meg vendégeit, tekintet nélkül arra, hogy zsidók, vagy nem zsidók. Itt azután megint a zsidó munkásnak új típusával találkozunk: a zsidó fuvarossal. Igen sok zsidó foglalkozik azzal, hogy a közeli Mariavölgy-telepről deszkát fuvaroz be. Két lóva van a zsidó fuvarosnak, ez mindene. És úgy látszik, hogy a sok szenvedés elvette érzékét a szegény alatok szenvedése iránt, mert a zsidó fuvaros nem kiméli állatát. Néha harminc-negyven mázsás fuvarú huz a nehéz hegyiuton a két ló. Hiába minden, a nehéz, nyomoruságos életben így lesz társává a ló a zsidónak, igaz társává, mivel együtt szenved. Vajjon kin van több ter: a zsidó, vagy a lóv?

Óradnán különben bejok vannak az állampolgársággal is, a hatóságok hihetetlen szigorúsággal, egyoldalúsággal és elfogultsággal kezelik ezt a kérdést és olyanoktól tagadták meg a listába való felvételt, akik már évtizedek óta laknak Óradnán. Ez a kérdés különben rendezés alatt áll.

Óradnán egy kicsiny, de erős magja van annak az értékes zsidó munkának, mely Ciont akarja a zsidóság nemzeti otthonául újja felépíteni. A munka élén a pártatlan agilis, igaz zsidó asszony, dr. *Rácz Lajosné* áll, aki mellé minden reménység szerint értékes és lelkes zsidó leánygárda áll munkába.

Óradnát hatalmas hegylánc, de kilométerben igen kevés távolság választja el Erdély egy másik vidékétől, Beszterce és Borzobrunn környékétől. Ez azonban már új zsidó típust jelent Erdély zsidóságában. Új típust amely a régi Erdély szellemét egyesíti, egyfelől a bukovinai zsidóság öntudatával, másfelől a német nyelvű kultúra erejével. sz. b.

Nagy alkalmi vásár
mélyen leszállított árakkal

1 drb. finom lóden kalap... lej	200
1 drb. szalaggal szegett divat kalap lej	240
1 drb. fehér ing damaszt elővel..... lej	250
1 drb. színes divat french ing.... lej	275

Mindenféle kalap és uridivat cikkek nagy választékban.

Weisz Siegfried
kalap és uridivat áruházában
Cluj, Ca. Reg. Ferd. 6.

Kinevezték Munkács zsidó hitközségének kormánybiztosát

A kormánybiztos zsidó ember. Felhívásban fordul a város zsidó lakosságához

(Munkács, nov. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk, hogy a munkácsi hitközség zavaros állapotainak rendezésére a cseh-szlovák köztársaság kormánya kormánybiztosot rendelt ki. Ez a bizvevés a mai nappal megtörtént. A kormány *Neumann Dezsőt*, a *Leszámlító Bank vezérigazgatóját* biza meg a kormányzati teendők ellátásával. Ruzsinszki alkormányzója, Rostygal alkormányzó egyúttal feltögeztette a munkácsi zsidó hitközség autonómiáját. A választás olyan emberre esett, aki minden tekintetben meg fogja tudni övni pártatlanságát. Egyúttal bizonyította az annak is, hogy a kormány nem kívánja teljesen avatlan ember igazságteljesét a kényes ügyekben. Az új kormánybiztos az újságírók előtt kijelentette, hogy véget fog vetni a munkácsi zsidóság harcának, amely a hitközség erejét emésztette fel. Meg fogja szüntetni a Spira és Bela-féle problémákat és a nyugodt munka számára akár megfelelő atmoszférát teremteni. A bizvevést követő napon *Neumann Dezső* felragasztokon szól Munkács zsidó lakosságához. A plakat szövege a következő:

Munkács zsidó lakosságához!

Hosszu és elkecseregett harc tépi, marcangolja a munkácsi zsidóság erejét. Testvérháboru pusztítja a zsidóság sorsát és ezt a háborut, amely ránk néve szegényt és hárt jelentett, sürgősen be kell fejeznünk.

Békét és nyugalmat akarok a munkácsi zsidóság sorsában. E békére és nyugalomra szüksége van a zsidóságnak fennmaradása és továbbfejlődése érdekében és szüksége van a kormányzatnak is, hogy a konszolidáció nehéz munkáját ne gátolják a zsidóság egyenetlenkedései. Apellalok a józsa zsidóság tiszta lelkiismeretére

és valamennyifünk jól felfogott érdekében felsólitom a munkácsi zsidóságot, hogy tegye félre a pártoskodást és közös vállvetett munkával építék meg az aranyhidat a szakadék felett, amely két ellenséges táborra szakította Munkács zsidóságát. Szeretettel és erős akaratall veszem kezembe a hitközség vezetését és minden erőmmel azon leszek, hogy tiszta pártatl mággal kiküszöböljem azokat az ellentéteket, amelyek utját állták a zsidóság böléjének. Le kell rombolni a választások és féttelen gyűlést helyett a kölcsönös megértés elvét akarom érvényesíteni, hogy ne legyen különbség zsidó és zsidó között és hogy az igazi zsidó érdeket megvédhessük.

Amilyen szeretettel fogadjuk sorsunkba a rend és nyugalom híveit, ugyanolyan erőlyel fogunk szembe fordulni a zavart keltőkkel.

Ide tekint az egész ország zsidó közvéleménye és nekünk meg kell mutatnunk, hogy az egységes zsidóság együtt akar és tud haladni a közös cél érdekében.

Ezt kívánja tőlünk az egyetemes zsidó érdekt, ezt kívánja az ország nyugalma, köztársaságunk konszolidációja.

Eli tehát a munkára a béke, nyugalom és rend megteremtésére!

Munkács, 1924 november 14.

Neuman Dezső
bankigazgató,
a zsidó hitközség kormánybiztos.
Jellemző *Neumann Dezső* személyére, hogy kinevezése után éppen a Spira párt vezetői, *P. Ristein Sándor* és *Spira Jakab* fejezték ki elsőnek üdvözlésüket. Személye úgy látszik garancia arra néve, hogy a béke a munkácsi zsidók között rövidesen helyre fog állani.

Eltemették Fellner Bertholdot

Szüleivel még nem közölték a gyászhirot. A temetésre eljött Dornavatrán lakó bátyja és annak sógora. Miért lett öngyilkos Fellner Berthold

(Cluj-Kolozsvár, nov. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt temették el *Fellner Bertholdot*, a tragikus körülmények között elhalt másodéves orvostanhallgatót. *Fellner* szüleit még nem értesítették a szomorú tragédiáról, mert ismerőseik attól tartanak, hogy a gyászhirot újabb katasztrófát idézne elő. A hír közlésének nehéz feladatára *Fellner* bátyjának sógora, aki *Fellner* bátyjával együtt érkezett Dornavatráról a temetésre, vállalkozott, hogy visszakerkezése után fogja a szülőikkel közölni legkedvesebb fiuk tragédiáját.

Elindul a gyászmenet

Az egyetemi klinikák halottasháza előtt délelőtt 10 órkor a halottaskocsai mögött mintegy hatvan diák és diákieny áll a Trefort utcában felsorakozva komor szótlanúságban. Bent az udvarban *Schreiber* chavrisántor recitálja az „Elmélő rachamin“ ot, melynek bus melódijára belevész a koporó körül állók hitörök zokogásába. *Fellner* volt diák-társai lassan felemelik az egyszerű fekete lepellel borított koporsót és a szomorú menet elindul a menza felé, ahol el fogják búcsuztatni a halottat barátai, volt diák-társai.

A menza udvarában a Kolozsvárt tanuló beszarábiai diákok részéről *Wintermann* mendott román nyelven megindító búcsúbeszédet. Utána *Herschko-vits* Ferenc a menza étkező diákok nevében búcsuzott a halottól.

— Eljöttünk koporsóddhoz, — agymond — hogy búcsúzzunk tőled utolsó utadon. Búcsúzzunk tőled, aki kiszakítottad magad közös testünkéből, eleven, fájó sebet hagyva magad után. Kevesen vagyunk itt, de akik elkísérünk, mind szívünk vért könnyezük szemünkéből. Elhoztunk ide, közös hajlékunk göröngyös udvarába, ahol együtt elintünk, reméltünk, amíg a Te reményed fekete g. ászba nem borult.

Majd néhány szóban rámutatott a zsidó diákok szomorú helyzetére, szután megható szavakban mondott örök búcsút a halottnak.

Ezután *Weisz Mendel* a *Bariasia* nevében mondott magaszószóvalásu héber gyászbeszédet, amelynek befejeztével újból elindult a gyászmenet, hogy az ortodox zsidó temetőben örök nyugalomra helyezék *Fellner Bertholdot*.

A koporsót az elhunyt volt diák-társai felváltva vitték. A csendes utcákban megdöbbenő komorságban haladt a gyászmenet. Itt-ott néhányan csatlakoztak a kísérethez és a hívős napstűtében lassan a temetőhöz ért a halottas menet. A nyitott sírnál *Fellner* bátyjának megindító zokogásába minduntalan belejajdultak a visszafjotott és sokszor elismélt kérdések:

— Miért tetted, Bubikám miért tetted? Mit mondjak otthon szegény, öreg szüleimnek és kiosi hugunknak?

Alig lehet eltávolítani a koporsótól, hogy átadhassák a halottat az anyaföldnek.

A temetőben az „Ezra“ nevében *Aczel Adólf* tartott költői kndületű gyászbeszédet, majd *Auerbach* és *Budic*, a bukovinai diákok részéről vettek rövid búcsút volt diák-társuktól. A temető békés, ősz csendjében visszaverődtek a koporsóra hulló száraz göröngyök tompa dübörgései. Aztán elcsendesült minden és a könnyes bajtársi szemek még egyszer néma búcsút vettek *Fellner Berthold* behantolt sírjától.

Az öngyilkosság oka

Csak most, a temetés után bontakoztak ki teljesen *Fellner Berthold* tragédiájának részletei, amelyek megdöbbenő képet nyújtanak a zsidó egyetemi hallgatók szomorú helyzetéről. *Fellner*, aki egy bukovinai szegény zsidó tanító gyermeke, tudtában volt annak, hogy szülei szinte a nélkülözésig megvontak maguktól mindent, hogy összekuporgathassák azt a kis összeget, amelyet minden hónapban elküldenek a részére. Éppen ezért — diák-társai szerint — nagy szorgalommal tanult, hogy minél biztosabban neki mehesse a szigorlatoknak. El akarta kerülni azt, hogy esetleges bukásával szüleire még egy évi kényszerrelkülözést rákényszerítsen.

Amikor *Fellner* megtudta, hogy a szigorlaton végleg elbukott, nagyárvá elkecserevés lett ura rajta. Kijelentette diák-társainak, bár nagy fájdalmat okoz neki, hogy szegény szüleitől egy évvel hosszabb támogatást kell elfogadnia, még el tudná valahogy viselni, de nem tud beletörődni abba a gondolatba, hogy a második egyetemi év esti óráira barátai, volt diák-társai nélkül egyedül járjon el. A jelenlegi második évfolyamon ugyanis egyetlen zsidó diák sincsen.

Az amugy is gyenge fizikumú diákot az eljövendő társatlansága valósággal buskomorságra ejtette. Nem tudott sehogysem megbarátkozni szülei a gondolattal, hogy a késő esti órákban egyedül

LEGUJABB

rója az egyetem udvarán a zsidó diákok nagyon sokszor kálváriás utját. Laskótársainak többször is mondotta:

— Mit csináljak, ha ismételnem kell az évet? Fel fogom akasztani magam.

Sauki sem gondolta komolyan Fellner szavait, aki akkor már magában hordta az öngyilkosság gondolatának szörnyű méltelyét.

(s. m.)

Kereskedelmi döntőbírószágot szerveznek a romániai és a magyar kereskedők

Előkészületek és tárgyalások Nagyváradon. A Pesti Lloyd titkára vezeti a tárgyalásokat

(Oradea-Nagyvárad, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napok óta itt tartózkodik a „Pesti Lloyd“ társulat titkára, lovag Ullmann Antal, abból a célból, hogy illetékes tényszerű megbeszéléseket folytasson egy államközi kereskedelmi döntőbírószágot megszervezése tárgyában.

Ismeretes a Pesti Lloyd társulat jelentősége. Ez a kereskedelmi alakulat a múlt század ötvenes éveiben jött létre azzal a céllal, hogy Pesten, mint Magyarország legfontosabb kereskedelmi helyén a kereskedelmi és ipari forgalom számára központot állítson fel. Ez volt az első európai értelemben vett kereskedelmi alakulat az akkori Magyarország fővárosában. A társulat közreműködött a pesti gabonacsarnok, később pedig a *tőrszede létrehozásában*. A társulatnak ezzel nem csökkent sem a hatásköre, sem a befolyása, mert tagjai megválasztásában óvatos és rezervált volt, úgy hogy a későbbi időben is az ország közgazdaságának irányítását erősen befolyásolta. A kereskedelmi és ipari hatóságok sora, a Lloyd társaság reprezentánsainak meghívása nélkül nagyobb szabású akciót nem kezdtek és ma is, a háborút és forradalmakat követő időben a Lloyd társulat (amelynek egyidejűleg Falk Miksa, a híres publicista volt a titkára) az, amely ma is nagy szabású kezdeményezésekkel és a megkisebbitett Magyarország iparának és kereskedelmének új orientációjával tűnik ki.

Az államközi kereskedelmi döntőbírószágot szemjézt szintén a Lloyd társulat vetette fel. Az utódállamok és Magyarország között ugyanis a konszolidáció során kell hogy kialakuljon egy olyan gazdasági kölcsönösség, amely mindenestre szükségessé fogja tenni a viszonyoknak megfelelő különleges kereskedelmi és ipari szervezést megalkotását. Parisban a szövetséges államok fogalmának, áruikkal kicserélésének és az e körül felmerülő vitás ügyek elintézésének már van fóruma és pedig a nemzetközi kamarák intézménye. Ezt a volt ellenséges államok között ma még nem lehetett megcsinálni, azonban egy ehhez hasonló alakulat, az államközi döntőbírószágot sok tekintetben meg tudná teremteni azt a légkört, amelyre a kereskedelmi életnek a Magyarország és az utódállamok közötti üzleti forgalom lebonyolításánál szükség van. Már az eddigi gyakorlat is követel egy olyanfajta döntőbírószágot, amelynek tagjait egyfelől a magyarországi kereskedők, másfelől a romániaiak küldnék ki.

Ez a szükséglet érlelte meg azt az elhatározást, hogy a döntőbírószágot már a közeljövőben felállítsák, hatáskörét pontosan körülzabályozzák és az illető országok kormányaival legalizáltassák. A terv szerint Bukarestben, Budapestben és Nagyváradon működne egy egy ilyen döntőbírószágot magyarországi és romániai kereskedők vitás ügyeiben. Ullmann Antal tárgyalásai iránt a nagyváradai export és import körök meglehetősen lelkesen viselkednek. Ullmann titkár tárgyalásai eredménnyel biztatnak.

— Husszein exkirály elutasította barátai meghívását. Bagdadból jelentis: Husszein mekkai exkirálynak fia, Fejzul mezopotámiai exkirály és Abdulla transzjordániai emir felajánlották, hogy egyikük udvarában éljen. Husszein az ajánlatot visszautasította.

* Hivatalok, vállalatok gumbélyegzőit olcsón szállítja „Imperial“ grafikai vállalat, Cluj, Str. Minorita. Vidéki megrendelések soronkívül és gyorsan készülnek.

* Egész évre szóló olcsó reklámhoz jut, ha saját cégével nyomott szép színes falinaptárt csináltat az Imperial grafikai vállalatnál, Cluj, Minorita-utca. Alkalmi ár!

Cuzát még e héten fegyelmi bíróság elé állítják

Bukarest, nov. 17. Az „Adaverul“ jelenti, hogy Cuzát e hét folyamán vonja majd felelősségre a jászai egyetemi tanács fegyelmi bizottsága. Az eljárás megindítása azonban nem jelenti még azt, hogy a vádlott nem taníthat tovább. Kormánykörök szerint Paulescu bukaresti professzor ellen is megindul az eljárás publicisztikai működése miatt.

Az új rendtörvény intézkedései

Bukarest, november 17. Az „Adaverul“ megbízható információk alapján közli, hogy a kivételes törvények szerint azokat a szövetkezéseket, amelyek egyes személyek élete vagy vagyona elleni merényletekre irányulna, kivessék az esküdőbírószágot hatásköré alól és a rendes szakszabóságok elé utalják. Az ilyen szövetkezésekben való részvételt 5–10 évi elzárással fogják büntetni. Ugyanez a büntetés sújtja azokat is, akik nemzetközi szerve-

zetekkel lépnek összeköttetésbe, amelyek forradalmat vagy az államforma megváltoztatását propagálják. Büntetik azt a propagandát is, amely a katonaságot vagy az állami alkalmazottakat kötelességük megszegésére igyekezik bírni. A törvényjavaslat internálótábor is tervez, erre nézve azonban a kormány még nem foglalt végleges álláspontot. Valószínű, hogy a törvényjavaslatot kedden vagy szerdán a parlament elé terjesztik.

Uj változások a diplomáciai karban

Bukarest, nov. 17. A „Lupta“ jelenti, hogy a kormány megváltoztatta eddigi tervét és Comnea Petrascut nem nevezi ki párisi követé, hanem továbbra is Bernben marad. Parisba Florescu vareói, Hiotu prágai követet vagy esetleg Florescu volt igazságügyminisztert fogják kinevezni. Más verzió szerint Iamandi volt pétervári követ enged a miniszterelnök rábeszélésének és elfogadja a párisi követi állást.

Ki az oka a belpolitikai morális krízisnek

Liberális kritika a Consiliul Dirigent-ri. Lupu az Oroszországgal való kapcsolat felvételét követeli

(Bucuresti-Bukarest, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülését délután három óra husz percek nyitotta meg Simionescu Barlad elnök. Napirend előtt Madgearu parasztpárti képviselő szólalt fel, aki szavá teste, hogy az „Universu“ megünnepelt szöke közzölni a parlamenti üléséről szóló beszámolókat.

Simionescu Barlad elnök válaszában kijelenti, hogy a parlamentet egyáltalában nem érdekli a parasztpártiak és az „Adaverul“ igazgatójának, Stelian Popescu-nak harca.

Russu Aurél az agrárreformi visszaélések néhány konkrét esetét sorolja fel, mire a jelenlevő Ciprianu államtitkár szokásához híven statisztikai táblázatokkal bizonyítja, hogy visszaélések nem történtek.

Rautu képviselő a tartalékos tisztek egyesületének nevében tiltakozik Franasovici volt államtitkár kijelentései ellen, aki azzal vádolta meg a tartalékos tisztek egyesületét, hogy neki is része lett volna a panama-utlevek kijárássában.

Vasilescu-Valjean liberális képviselő támadja Victor Moldovan nemzetipárti képviselőt tegnapi beszédéért. Moldovan ugyanis tegnapi beszédében azt a kijelentést tette, hogy 1924 óta morális krízis lett urrá az országon a liberális párt jóvoltából. Valjean szerint ez a morális krízis 1919-ben volt a Consiliul Dirigent idejében, amikor az uralkodó nemzeti párt a parasztk gabonájával, petroleummal és szeszszel tüzérbetett. Maniu annak idején folyton ígérgette, hogy eljárást indít a korrumpáló elemek ellen, de sohasem lépett fel erőlyesen. Ezzel szemben a liberális párt igyekezik a korrupciót csirájában elfojtani.

Valjean ezután bírálta tárgyává tette az egyes ellenzéai pártokat. A nemzetipárttól megállapította, hogy a parasztpártburzsoáziának képviselője, az Averescu-pártnak vannak ideáljai, de képtelen azokat megvalósítani. A parasztpártiak pedig semmi programja sincs.

A szenátus ma nem tartott ülést. Galac nov. 17. A parasztpárt vasárnap Galacban óriási népgyűlést tartott, amelyen a bukaresti

vezérek közül Lupu, Mihalache, Madgearu és Grigore Jianian képviselők vettek részt.

A népgyűlés első szónoka Jianian volt, aki éles támadást intézett a liberális rezsim ellen és kijelentette, hogy a parasztpárt csak a királlyal rendelkezik, hogy a jelenlegi kormányt elkergeti a helyéről.

Mihalache beszédében hasonlóképpen a királyhoz apellált a jelenlegi kormány visszaélései ellen. Különös szenáció erejével hatott Lupu beszéde, aki kijelentette, hogy olyan kormányra van szükség, amely haladéktalanul fölveszi az érintkezést Oroszországgal. Erre annál inkább szükség van, mert a történetesen konfliktusra kerül a sor Románia és Oroszország között. Románia teljesen izolálva van. Lupu ezután arról a maréyletrő beszélt, amelyet a parlamentben terveztek elneve. Erre vonatkozólag kijelentette, hogy ilyen eszközökkel őt megfélemlíteni nem lehet, tovább fog küzdeni ideáljairt, ha meg elbukik a harcban, akkor is tudni fogja, hogy a szabadság virágjai nőnek ki a sírjára.

A kötelező kereskedői gondosság

a mai válságos és bizonytalan üzleti életben megköveteli, hogy minden régi vagy új kihitelezett tétel az adós vagyoni helyzetét feltűntető pontos és megbízható

hitelinformációra legyen alapítva.

Romániában a legmegbízhatóbb és legpontosabb információkat adja a

Radio Információs Iroda, Cluj
Strada Regina Maria No 34.

Postafiók 127.
Kérjen próbainformációt!

Férfi raglán . . . lej 2650

Férfi öltöny . . . lej 2400

Férfi nadrág . . . lej 850

Rador No 2841

Katz & Mendel

Cluj, Piața Unirii No 10.

Férfi raglán . . . lej 2650

Férfi öltöny . . . lej 2400

Férfi nadrág . . . lej 850

HIREK

— **Uj Kelet az egyetemes erdelyi es banskai szidóság naplaja**
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Vagyunk!

Mert ezredévek láncra vertek,
 Magam risoltom: újjé, testvér
 Megyura binyiltak a kertek!

Sehonni, komisz gárdák
 A szitkot es dűbt rézég fejjel
 Felénk ma már hiába razzák.

A mi földünk melege vár ránk
 Az any-mall jó puha párna,
 Rahullni jó lesz nemsokára.

Dicos, didergő ezerévek
 Ropaltak el s betelt a mázsa,
 Közén vagyunk az indulásra.

Vagyunk, mert lanni kell s hiába
 Ágyusok, nem találhat senkit,
 A támadás zenéje zang itt!

Hiába nőnek barrikádok,
 Száz lörés hába röhög,
 A hitük szent s mart szent: örök!

Hajnal László

— **Jorga Miklós Kolozsváron.** Jorga Miklós, a hírló román történetíró és politikus Kolozsvárra érkezett. Az itteni egyetemen ugyanis mostanában fogják betölteni a világtörtélelem tantervét. E fontos tudományos állás betöltésére *Viculescu* és *Marinescu* prof. szorok jöhetnek számításba. Azokban helyüket csak akkor foglalhatják el, ha — a regáli egyetemen rendj szerint — egy nyolc tagú bizottság előtt sikeresen vizsgáznak. Jorga professzor mint a bizottság elnöke tartózkodik a városban.

— **Veszélyben az osztrák korona stabilitása.** Bérből jelentik: Pénzügyi körök véleménye szerint a mostani va-utasztraja és a postások újabb mozgalma, amely december elején szintén könnyen munkabeszűntetésre vezethet, komolyan veszélyezteteti a mostani osztrák korona stabilitását. Az osztrák korona stabilitása ugyanis szoros összefüggésben van a szanalással. Ha a szanalás sikere veszélyeztetve van, a jegybank is kénytelen megváltoztatni a pénzügyi politikáját, ami kétségkívül azt eredményezné, hogy az osztrák korona szilárd pozíciója Zárichben és a többi világgpi-cokon megrendül. Eppen ezért osztrák pénzügyi körökben a legmagyobb aggodalommal figyelik az osztrák korona sorát.

— **A nagyváradi ipartestület akciója a luxusadó eltorlásáért.** Nagyváradiól jelentik: Az ipartestület eljárássága megbízásból az elnökség elhatározta, hogy tekéri a Kereskedelmi és Iparkamarat, hogy az 1 százalékos forgalmi és a 10 százalékos luxusadó ellen indíton országos akciót, annak támogatására hívja fel az összes társakamarákat, mert csak az ilyen újabb és újabb általános állásfoglalástól várható, hogy a minisztérium belátva a káros és jogtalan adózeítés ezen nemét, az adócsökkentés meg fogja szüntetni.

— **Hajléktalan olasz hadirokkantok osztrómmal foglaltak el egy új házat.** Rómából jelentik: Rómában is nagy a lakásügy és az építkezés nehezen indul meg. Nehány nappal ez előtt egy hadirokkantokból öszszaverődött tőmeg megrohant az Appio-városnegyedben egy most épült házat. Éjjel történt az ostrom és reggelre már a ház valamennyi lakásában elhelyezkedtek a rokkantok, akik elhatározták, hogy semmiképp kényesítések nem fognak engedni, ott maradnak. A ház egy házépítő-társaság tulajdona. A rokkantok szövetségének elnöke most ki akarja eszközölni, hogy a hatóság ne távolítsa el őket karhatalommal az új házból, mert alkalmasint véres összecsúszások járna a kiboltatás.

— **Kivégezték Imbrie amerikai őrnagy gyilkosait.** Teheránból jelentik: Imbrie őrnagy amerikai konzult tudvalevőleg nyáron borzalmas módon meggyilkolták. Kornfeld rabbi, Amerika teheráni követe azonnal a legerélyesebb módon vizsgálatot követelt. A vizsgálat most fejeződött be. Határozatképpen hat férfit halálra ítélték és kivégezték.

— **Jugoszláv intézette akarják átalakítani az összeomlott bécsi Adriatische Bankot.** Az összeomlott Adriatische Bank ügyében érdekes fordulat állott be. A bűvölt bank igazgatósága tárgyalásokat folytat egy jugoszláv többséggel az Adriatische Bank átvétele és reorganizálása céljából. Ha a tárgyalások eredménnyel járnak, úgy az Adriatische Bank önállósága megszűnik és egy belgrádi pénzintézet bécsi fióktelepévé alakul át.

— **Megnyitják a török állami könyvtárakat.** Angorából jelentik: A török kultuszminiszter megengedte, hogy az eddig hozzáférhetetlen török állami könyvtárakban mindent tudományos kutatásokat folytathasson. Európai tudósok remélik, hogy Titus Livius eddig még hiányzó műveit megtalálják.

— **Uj autómobilcsoda.** Párisból jelentik: Az ezidei autómobilállításon a legmagyobb feltűnést a René Commines új újszerű „szalonautómobilja” keltette. A gép 45 lörés és óránként 50 kilométeres sebességet tud kifejteni. Két személy számára van berendezve és valódi szalon módjára van burkolva. Az autó löréssége egy valódi Gavean féle zongora, amely szintén hozzátartozik a berendezéshez.

— **Konzervatívok győztek a norvég választásokon.** Osloból jelentik: A norvég parlamenti választások a bal oldali számára kellemetlen meglepetésekkel szolgáltak. A kommunisták a legutóbbi tizenöt helyett csak hat mandátumhoz jutottak. A főbb kommunista vezetők a kerületekben megbúntak. A kormány lemondásra készül és valószínűleg konzervatív kormányt fogja felállítani.

— **Ausztria első angorai követe.** Angorából jelentik: Ma érkezett ide Kral, Ausztria első angorai követe. Magbizóvelét Kemal pasáak jövő szerdán fogja bemutatni.

— **Házasság.** Stark Mariska Budapest, Welsberger Adlf Cluj folyó hó 16 án Nagyváradon házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Megnyitják a szatmári Kereskedelmi Csarnok Szatmárról jelentik:** A szatmári Kereskedelmi Csarnok működése már a legközelebbi hetekben megkezdődik. Ugyanis az alakuló gyűlésen megalkotott alapszabályokat a Csarnok ideiglenes vezetősége beterveztette jóváhagyás végett a törvényhozóhoz, ahonnan az alapszabályokat a jogi személyekre vonatkozó törvény értelmében fölterjesztették a belügyminiszterhez, hogy esetleges kifogásait megtehesse. A minisztérium nem tett kifogást a Csarnok alapszabályai ellen és így — nem lévén akadály a jóváhagyásnak — a törvényhozó remélhetőleg hamarosan megadja az alapszabályokhoz a törvényes szankciót. Ennek reményében az ideiglenes vezetőség több irányon folytatott tárgyalásokat a Csarnok helyisége dolában és ezek a tárgyalások is a legmagyobb reményekkel bíznak ugyannyira, hogy a Csarnok december elején meg is kezdheti működését. A Csarnok helyiségének ügyét valószínűleg sikerül úgy megoldani, hogy abban otthont találjanak azok a helybeli gazdasági testületek, amelyeknek működését erősen korlátozza, hogy vagy esélyen helyiségük sincs, vagy csak szűkeghelyiségben tevékednek.

— **„Lömaan Akkó” közleményei.** Máramaroszigeten megbízottaink Stern József, Str. Eternitatea 12. és dr. Kertész Adolf urak.

— **Titos egyezmény Szovjetorszország és Japán között.** Csikagóból jelentik: A „Chicago Tribune” tudósítója Rigában bizalmas uton értesült, hogy Oroszország és Japán titkos egyezményt kötöttek, amelyben részletezik az érdekszférájukat Kinában és kötelezik magukat, hogy egymás érdekeit tiszteletben tartják. Csicserin állítólag azon reményének adott kifejezést, hogy az orosz-japán egyezmény hatása alatt az Egyesült Államok kényszerítve fogják magukat érezni, hogy Szovjetorszországgal közvetlen tárgyalásokba bocsátkozzanak.

— **Holtponon a francia német kereskedelmi tárgyalások.** Strasburgból jelentik: A francia német kereskedelmi tárgyalások napok óta holtponon vannak. Németország azzal a követeléssel lépett fel, hogy a francia vámdíjszabásban a német áruk a legalsónyabb díjtételeket kapják, minthogy Franciaországnak Németország a legközelebbi szomszédja és közös határuk az összes határok közül a legmagyobb. Franciaország ezzel szemben az elzászloharangiai áruk számára teljes vámentességet követel.

— **Eljegyzés.** Fein Helánakét Cluj, eljegyezte Fein Ferenc Oradea-Mara. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Berger Marci eljegyezte Grün Mariskát Hateg.** (Minden külön értesítés helyett.)

— **De Valerát ismét letartóztatták.** Edinburgból jelentik: De Valerát, aki nemrég szabadult ki a börtönből, ismét letartóztatták. A letartóztatás oka az, hogy egy politikai népgyűlésen miat szóok fel akart lépni Duobinben és így megszegte azt az ítéletet, amely e városból egyszerűsmindankorra kiltítja.

— **Meghalt a londoni jugoszláv követ.** Londonból jelentik: Gavrilovic londoni jugoszláv követ hirtelen meghalt. A halál oka szívizólhűdés volt.

— **A süketek drótnélküli telefonja.** Newyorból jelentik: A newyorki „Radio News” igazgatója, Greenback, egy készüléket talált fel, amely lehetővé teszi hogy a süketek egy része szintén élvezhessen a rádióhangversenyekeket. Vannak ugyanis olyan süketek akiknél a fül belső része és a hallóideg teljesen egészséges, de a dobhártyájuk annyira megkezdényedett, hogy a hangot nem bocsátja át. Az új készülék segítségével a hullámrezgések a csontrendszeren át jutnak el a belső fülhöz. A készülék egy csőből áll, amelyben két elektromágnes van. Az elektromágnesek egy kis hatvöltés zsebbateriával töltetnek meg s mikrofon-sorozattal vannak felszerelve. Ezek a mikrofonok fogják fel a drótnélküli telefon hanghullámait. Az elektromágnesek a hullámokat rezgéssé alakítják át. Ha a süket ember ezt a készüléket a fogai közé szorítja, a rezgések a felső állkapcspon át eljutnak a belső fülhöz. Ezt a találmányt a kőznapi beszélgetésénél is lehet használni.

* **Francia könyvolvasók közöljék címüket** Lapage könyvkerkedéssel Kolozsvár, hogy könyves újdonságjegyzékeiket rendszeresen ingyen küldhessenek.

— **Kinevezték Franciaország új bukaresti követét.** Párisból jelentik: Harriot miniszterelnök de Manneville bukaresti követet rendelkezteti állományba helyezte. Utódja de Billy lesz, aki akkreditáló levelet a jövő héten fogja bemutatni.

* **Orvosok Purgót ajánlanak** eredeti dobozban.

— **Matuzsálemek válopöre Berlinben.** Berlinből jelentik: Soat mulatnak most egy érdekes válopörön, amelyet most tárgyalt a berlini törvényszék. Egy tiszteletreméltó kora házaspár — a férj nyolcvanöt, az asszony nyolcvanöt — kérte a házassági kötések felbontását, azzal a megokolással, hogy nem tudnak egymással összeférni és vissza akarják kapni szabadságukat. A polgári törvényszék elnöke hiába hivatkozott arra, hogy ötvenévestendős házasság után még várhatnak egy pár esztendeig. Elmondotta nekik a görög mesevilágból Filemon és Baucis magható történelét, amely a hitvesi szeretetnek és gyöngédségnek örök időkre való példája. Azonban minden kapacitálás hiába valónak bizonyult, mert a két öreg rendületlenül ragaszkodott a válás kimondásához s a bíróság kénytelen volt elválasztani az agg házaspárt.

* **Kereskedők, iparosok gumibélyegzőiket** olcsón szerekehetik be „Imperial” grafikai vállalatnál, Cluj, Str. Minorita. **Videki megrendelések soronkivül és gyorsan készülnek.**

* **Aradi olvasóinkhoz.** Az Uj Kelet aradi kezelését a Löbl Hirlapiroda vette át. A kézbesítésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ott nyerhető felvilágosítás.

amelyek forradalmoztatását propagális, amely a katozottakat kötelestírní. A törvényez, errenézve ezenegleges álláspontot, tot kedden vagy s.

Social karban

„A” jelenti, hogy a tervet és Comnea követté, hanem Párisba Florescu y esuteg Florescu y hievezni. Más arvári követ enged és elfogadjá a

Isnek

csolat felvételét

Madgearu és Griézt.

Janis volt, aki a rezsim ellen és csak a királytól yt elkergeti a ha-

alképen a királyny visszafélése elhatott Lupu ban kormánya van öveszi az érintke-inkább szükség listura kerül a ser Románia teljes a meényletről be-terveztek ellene, hogy ilyen eszkö-let, tovább fog-úik a harcban, ak-adság virágjai nőnek

Idő gondosság

mai válságos és bizonytalan üzleti minden régi vagy új onni helyzetét fol-

Ációra pitva.

b és legpontosabb

Iroda, Cluj

ria No 34.

ormációt!

Nagy
harisnyavásár
 mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlin harisnya divat- színben	lei	69
Cérna-muszlin minden színben	lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT
 FÓTÉR 18
 Divatkoztyukban es költőtarukban óriási választék!
 A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók

Külföldi

Iró-, nyomó-,

Telefon 225

Cluj, Str. F. David No 16.

csomagoló-papírost

raktárról szállít Ferencz Mendel

SPORT

Győzött Kolozsvár a nagyváradai válogatottal szemben

Hanyatlott Nagyvárad sportja. Svédország eldöntetlenül végzett Olaszországgal. Kolozsvár-Nagyvárad 1:0 (0:0)

(Cluj-Kolozsvár, nov. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Majdnem egy éves szünet után a két város reprezentatív csapatai immár tízedikszor találkoztak. A két város találkása mégis csak attrakció és hogy ez így van, mi sem bizonyítja jobban, mint az a szépségszámú mérkőzés, amely a hideg idő lecsapása végig drukkolt a kilencven perccel.

A tegnapi mérkőzésre mind két város nagyon készült, mert az felfokozott érdeklődés a két város futballklubjainak. Nos, ha a tegnapi mérkőzést vesszük alapul, Kolozsvár futballklubja jóval a Nagyváradé felől áll, hiszen az egész játékidő alatt Nagyvárad nem tudott egyetlen veszélyes labdát küldeni Szatmári kapuja felé. Egy kérdés merül tehát fel: Kolozsvár sportja emelkedett volna, avagy a Nagyváradé súlyosabb lett volna, mint az eddigi. Ez kérdés nem is lehetne precíz választ adni, de ha komolyan, töregetes tanulmány tárgyává tesszük a tegnapi mérkőzést, súlyos intőpélda tűnik szemünk elé. Ne vigyünk politikát a sportba, hagyjuk azt a gyepen eldőlni, mert különben az nem emelkedik, hanem folyton fokozatosan súlyosodni fog. Nagyvárad sportjánál határozott hanyatlást látunk és amíg ezt lesegítjük, megállapítjuk azt is, hogy a tegnapi hideg nem volt a régi Kolozsvár-Nagyvárad közötti élvezetes futballjáték.

Pontosan háromkor a kitűzött időben lépnek a pályára a csapatok és szokásos csokorcsere és üdvözlés után felállnak a következő felállításban: Oradea-Mare: Sürbök I (NAC), Bartha, Székely, Sütőgyi (Törökves), Csillag (NAC), Bradea (Bihorni), Mező, Ströck Albi (Törökves), Kinigli (NAC). Mánia (Egyetértés), Nagy Géza (Csoma) (Törökves). Cluj: Szatmári (KAC), Krieschoffer, Malinassy (KKASE), Fazekas, Pop, Palocsy (Victoria), Szabó (Universitatea) Csifor (Victoria), Rebitovszky (KAC) Boncioc (Universitatea), Cipoigan (Victoria).

Már az első percekben van alkalma Kolozsvárnak gólt elérni, azonban Bonciocot fejté labdájának útját ér. Több veszélyes helyzet kialakításul hagyása után a második félidőben mintha tetszetősebb játékot mutatnának a csapatok. Várad is gyorsabban jön át Kolozsvár területére, kapura lövéseket azonban alig látunk. A 16. ik percben a bíró kiállítja Chitort egy faultja miatt és ettől a perctől kezdve Kolozsvár csak tíz emberrel küzd, a játék képe azonban ennek dacára sem változik. A kolozsvári csatárok állandóan a tizenhatos felé támadnak, gól azonban nincsen. A 25. ik perc vére meghozza a Kolozsvár győzelmét jelentő gólt. Cipoigan kicszelezi a labdát, levisszi a labdát a tizenhatosra, ott mintaszerűen Rebitovszky lába elé találja, aki azt a hálóba juttatja. Francisus tapsviharral honorálja a publikum a szép akciót és már megkezdődött a játék a taps azonban még mindig nem szűnik. Nagyvárad minden elhízelhetőt elkövet a góllért, de hiába. Alig pár perc telt el a góllért, a bíró tizenegyet ítélt Várad ellen. Vítatkozás támad. Nagyvárad legénysége le akar vonulni, Kis Kálmán szövetségi kapitány azonban visszarendeli őket és Ströck ívédi Krieschoffer büntető rúgását. Ez felvilanyozza a váradistákat és élénkebben mozognak, de a védelem mindent pariroz. Kolozsvár főlényével ér véget a játék.

A győztes csapat minden tagja lelkes munkát végzett. Elismerést érdemel Malinassy, aki betegesen játszotta végig a mérkőzést. Játéka miatt nem is volt a szokott jó. Partnere, Krieschoffer azonban

felismulta önmagát. Minden támadást visszavert. Ugyis ólván egyedül állta útját a nagyváradai támadó sornak. A half-orban kellemesen hatott a fiatal Pop Julian debütje. Kitűnően szerel, csupán a labdacsomagolása nincs meg kiféjtve. A közéshalton közül Fazekas volt a jobbik. A csatársor és egyben a mezőny legjobb embere Cipoigan volt. A gól is az ő érdeme. Rebitovszky jól irányította a csatársort. Baciocot nagyszerűen dolgozta ki a helyzeteket, löni azonban nem tud. Szatmárinak nem volt komolyabb dolga.

A nagyváradai csapat legnagyobb része a half-sor volt, ahol csak egyedül Csillag — a Haggibbor egykori halfja — játszott elfogadhatóan. A védelem — mint mindig — most is elsőrangú volt. A csatársorban az eddig centerhalton játszó Kinigli és Ströck játéka érdemel említést, a többiek számára játékosok.

Vidéki eredmények

Már leesett a hó, a vidéken azonban még javában folytak a bajnoki mérkőzések. Nagyváradon még sok bajnoki vár lejátszásra, a városi mérkőzés miatt a csoma csapatok azonban csak barátságos mérkőzéseket játszhattak egymással. A NAC a kolozsvári KKASE jöképességű csapatát látta vendégül is csak nehéz küzdelem árán tudott minimális gólránnyal győzni felette. Részletes eredmények:

Nagyvárad. NAC-KKASE 2:1 (1:0). A barátságos mérkőzésen mindkét csapat több tartalékkal szerepelt és néha kénytelen a válogatott csapathoz beállított játékosait. A mérkőzés elején a NAC főlényben volt, de csatársora sokat kombinált. A 21. percben Kiss Anti léfut. beadást Kroszadter kapusból góba vája. A NAC erős támadásai a KKASE szívós védelmére — amelynek Mann volt a legjobb tagja — megtörtek. A második félidőben a kolozsvári csapat erősen támad, majd sajnálatos körülmények miatt percben visszazsák és vereséget szenved. A 4. percben Beumana ösözfutó Kajálával és megsérültve hiált. A 16. percben Schmid-et kiállítja B. lo h János bíró.

Prima tűzifát. Oléknént vagy aritva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz szállít: Staurinta Romaneasca S. A. faosz álya. Cluj, Piaza Uniri 20. 229. Telefon 804.

néhány perc múlva pedig Sternt zárja ki a játékotól aránylag indokolatlanul. A KKASE 8 emberrel is szívósen küzd. A 20. percben Kinigli II. egyenlít, a 48. percben pedig Grünstein megszerez a győztes gólt. Balogh János hazabírásodott. — Tor-kvés komb.—Egyetértés 1:0 (0:0). Barát-sáros mérkőzés, melynek győztes gólját Sonnen-wirth Zsigra rúgta. Bíró Vasilescu.

Szatmár. S&SE-Szatmári Törökves 2:0 (0:0). A szatmári fuhalderby a hideg idő dacára élénk érdeklődés mellett folyt le.

Bíró: Sugár Andor (Cluj). Arad. Jiu!-AMTE 1:1 (1:0) Erős iramu mérkőzés, amelyben az AMTE támadott többet, de csatársora erősen érezte Stoffa hiányát. Bíró: Morar Teofil.

Petrozsény. CAMP-Olympia 3:0 (1:0) Példáran fair bajnoki mérkőzés. A gólokat a 24. percben Mészner és a második half-time 7. percben Klein, valamint a 43. percben Bonyhai rúgták. Bíró: Oravetz (Arad).

Temesvár. Kinizsi-Rapid 4:0 (3:0). Bajnoki mérkőzés, amelyen a K. állandó főlényben volt. Bíró: Kovács.

Polytechnikum-ZsSE 2:0 (0:0) A műegyetemi csapat lelkes játékával két értékes pontot szerzett.

Brassó. Brasovia-CFR. 3:1 (2:1). A játék 6. fokos hideg mellett folyt le.

Külföldi eredmények

A budapesti VAC végig 10 emberrel játszva 2:0 vereséget szenvedett a Ferencvárosi Torna Clubtól

Budapest. III. ker. TVE-Admira (Wien) 1:0 (0:0). Az első negyedórán a bécsiek vannak főlényben, esután a Vívók a félidő végéig támadnak. A második félidőben a huszhatodik percben Szabó lövi a nemzetközi mérkőzés győztes gólját.

I. oszt. bajnoki mérkőzések:

MTK-Vasas 1:0 (0:0). Az első félidőben MTK főlény, de a Vasasok vételeme jól működik. Szünet után az MTK főlényben és iramot és a tizenötödik percben Orth gólt rúg. A félidő végéig eredménytelen Vasas-támadások.

UTE-Törökves 1:1 (1:1). A Törökves éri el a vezető gólt a tizennyolcadik percben K. puelótti kavarodásból, amelyet az UTE a negyve harmadik percben egyenlít. Második félidőben: UTE főlény.

FTC-VAC 2:0 (1:0). A VAC első veresége a bajnokságban. R. od. id. erős, durva mérkőzés, amelynek tizenkettedik percben Herman (VAC) tokatörést szenved. A mehandicsevelt VAC nem tud k. l. ellenállást kifejteni a lelkes FTC ellen, amely Kellemen és Tóth góljaival győzött. A mérkőzés olyan durva volt, hogy a bíró kénytelen volt egyszer a játékot félbeszakítani.

BTC-BEAC 0:0. A Corinthian-díjért játszott mérkőzés eldöntetlen maradt.

Az I. oszt. bajnokság állása: MTK 13, Vasas 11, VAC 11, FTC 10, KAC 9, III. ker. TVE 8, NSC 8, Törökves 8, Zug 5, UTE 4, BTC 3, BEAC 3.

II. oszt. bajnoki eredmények

33 FC-Föv. TK 0:0 Husos-Postás 1:0, MAC-TTC 1:1, BAK-KAOE 3:0.

Prága. Sp. rta-Vi. nna 2:1 (1:0).

Slavia-Habosh (Wien) 7:2 (4:1). Az eredmény és a bécsi csapat súlyos veresége nagy meglepetés.

DFC-Cshoslovan (Kassa) 5:4.

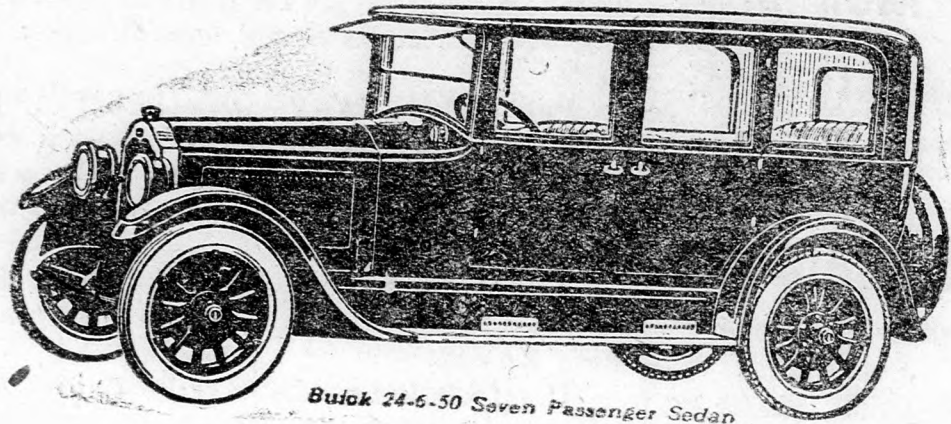
Milano. Sved-olsz válogatott 2:1 (2:1).

Becs. Amateure-Spárta (Prága) 4:1. A mérkőzés szerdán folyt le és mindentűt nagy meglepetést kelert.

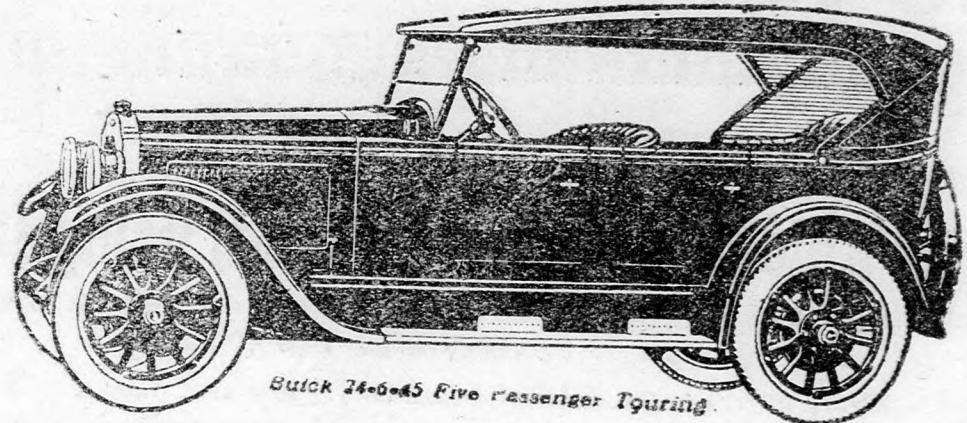
Orth. כשר Figyelem! Megnyilt Bucurestben a város legforgalmasabb helyén egy szigoruan orth. כשר étterem, három elsőrangú, legmodernebben berendezett terem áll a tisztelt közönség rendelkezésére. Kérjük a tisztelt vendégeket, hogy győződjenek meg kitünő konyháinkról, tiszta és gyors kiszolgálásról. Restaurant orth. כשר Princiar igazgatósága (Hotel Princiar) Boulevard Elisabeta No 17. Az étteremben מניין

Valódi perzsaszőnyegek nagy választékban jutányosan kaphatók * Sternberg, Tel. 13-45. Oradea-Mare, Piaza Unirei 2

AUTO-BuickMOBILOK

Buick 24-6-50 Seven Passenger Sedan

Buick 24-6-45 Five Passenger Touring

6 cilinderes, fékkel négy kerékre

„Standard Six“ és „Master Six“

a legjobbak, — a legelegánsabbak.

„NOËL“ S. A. R. T. M. 105 Calea Victoriei, București

kizárólagos képviselő Románia részére

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, a1 ástkeresőknek 30% kedvezmény

Aranygyöresen me-
deutál berendezett bor-
belyuztet nyitottam, ugy
hogy a legkényesebb igé-
nyeket is kielégíthetem.
A közönség nagy támo-
gatótást kérem, Szohor Mi-
hály 8184

Megnyit Dejen
Villany óra modernül
berendezett

Szalámigyar
rendeléseket pontosan
esztendő

David Rosenfeld
Sürgőnyim koser sza-
lámigyar Dejen. 8189

Bundának való nutria
eladó. Reg. Ferdinand 24.
fszt. 6 8140

Keresek azonnali be-
lépésre egy izr. vallásu
vas és üvegáru kereskedő
dó segéset, jó dot-alki-
szolgálo, a szakmában tö-
kéletesen jártas, román és
magyar nyelv ismeretsége
föltétlenül szükséges. Aján-
latok fizetési igényekkel
Porgesz Izsák, Ghiris-
Aries — címzendők, 8145

Szolgálhatok nagyban
és kicsiben, kiűnő zamatu
10-12 maligás közönséges
és 15-16 maligás édes de-
levári és más rajborokkal,
a legjutányosabb árak
mellett. 8151

Éterikus elaj, parfüm
áruban és essenciában
egés Romániában jól be-
vezetett, román, magyar,
német nyelvet tökéletesen
bíró fiatal kereskedő uta-
zói állást keres. Részletes
feltétellel ajánlatokat „Par-
füm“ jellegre a kiadóba
kér. 8814

Leszerelt téglagyári
gézeket és berendezést
keresünk megvételre cím
a kiadóhivatalban. 8144

Keresek 6 és 9 éves
fialm heber és német ok-
tatására izr. nyelvőnt
vagy nyelvőt, Halász Ig-
nátz szeszgyáros, Ba.olt.
jud. Trei-Scaune 8141

Jól bevezetett
évek óta kivűnően pro-
speráló

**részvény-
társaság**
engedélyesettalaptöke-
melésén k végrehaj-
tására, személyesen is
közreműködő

társat keres

lej 1—2.000.000 töké-
vel. Ajánlatokat „Fes-
ték és Vegyiszhalm“
jellegre Lloyd Express
Cluj, Str. Memorandu-
lui 24. továbbít.

Keresek 40—50 éves
zsidó vallásu, perfekt né-
metül beszélni tudó nőt
egy 6 és 4 éves gyermekem
mellé, ki ezenkívül a fő-
zést is vállalja. Ajánlatok
Sándor Mór — Tg-Mures
címe küldendők 8185

Telefon 12-29. „Rador“ No 2398

BUZETZKÓ utóda

F. Kuck

Gal. Reg. Ferdinand No 2.

Szővet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel,
bélésárak és poplan nagyraktara.

Hirdetések

a laphan a legeredményesebbek.

Zeiss

Busch

Rodenstock

szemüvegkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint
kaphatók

Vásároljon

őszi és téli

férfi-szöveteket

milyen iszáz itott ában a

Postavärie Englezä Izrael Glück

Szövetáruházában Cuj, Calea
Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 5.

Érjük mindenütt **Pierre önborotváló kést**

a feltűnőhatatlan
Valóságos gyönyörtűség. Sved acélezettste. keverve.
Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. Donici 1.
Rudolf Mosse No 100

Cukorka!

Cukorka, csokoládé, gyümölcs, hal és hús-
konzervek csak a C.uj-Kolozsvár, Str.N. Jorga
(v. Jókai-u.) No 23. alatt megnyit

Cukorka!

BOKOR & COMP.

enkorka és csemegeáru raktárnál

szerezhetőek be.
**Eladás nagyban és kicsiny-
ben a legeredményesebb árakon.**

Szerkesztőségi hivatal és
Cluj-Kolozsvár
L. Pop. (Brass)
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.
A kéziratok szerkesztőséghez kerülnek. Kéziratok adunk v

1924 november

A zsidó

„Keren H...”
alatt valóságos
cikkben (Jác
Abraham G...
vezetnek eg
munka belső
rője azzal a
módozatok
felépítését a
körülkények
lehetővé te z
a konkluziór
szód teljesít
legbiztosabb
teljes a mag
az építész ne
Keren H. je
hitejtések és
gyobb rétege
menyt tekint
ahhoz a gégé
tina felépítés
A kérdés
délyekre (tég
kel jelentőset
problémán na
csupán teóia
lematikus ért
eddiggi tapuz
díg ő szehozo
vászott mint
amely alkalm
A Keren H. je
dése alatt co
mellyel egyré
nizálását tette
nül szükséges
szükségleteit
nek eddigi er
nek egészen
telez, hogy e
voarunk van
és folyton nő
ganda ezt a
nyozni fogja.
zsidóság, me
áll a Keren H.
inkább felsm
legnagyobb re
kal nézhetünk
ban, hogy jó
mint a világ
politikai, vagy
intitució Pale
hatalmasabb e
De mindez
kat az energiá
kifejtési képe
mögötte mer
világzódóság
időben oly e
tömegek vagy
lehaszn. Ean
a megvalósul
tökének intenzi
séges. A pales
teg számára n
A chaucok, k
munkakészsegt
és a nagy töl
nemesvalutájú
India) részben
részben jóifelf
az építési munk
kések az azon
tájú országok
nyan, de a
lelőn érvénye
díg épp a gy